

Otorowo_1
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	szamotulski	
Gmina	Szamotuły	SZ_OT_001
Miejscowość	Otorowo	SZ_OT_001

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	3 i 10.11.2012	Miejsce wykonania	Dom informatora oraz świetlica wiejska.
Czas trwania	2 h	Forma i wielkość	Brak informacji.
Przeprowadzający	T.P.	Komentarz	Brak nagrania.

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
SZ_OT_001	M	49 l.	Sołtys	

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	Otorowo
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	<p>Otorowo – miało swoje przysiółki – 4, obok wsi z kościołem i majątkiem; jeden z nich Wincentowo – przekształcił się w ul. Wincentowo; pozostałe to Kamionka (14 numerów); Poświętne (2 gospodarstwa); Mielno (1); Otorowo – majątek (ob. Dom Dziecka prowadzony przez siostry Urszulanki)</p> <p>W kierunku Koźła – łąki mają nazwę „Dębowieczek” (może rosły tam kiedyś dęby); „Piaszczyzny” (tam kiedyś wydobywano piasek) – na zachód od wsi, na pograniczu z polami uprawnymi; w kierunku Szamotuł – tzw. „Psibroda” ze stawem;</p> <p>Przy krzyżu, ul. Krzeszowicka (przy drodze na Krzeszkowice), leżały dwa kamienie, jeszcze sprzed II wojny, ale ... nie wiadomo kto i dlaczego je tam położył... Nie ma już tam żadnego z tych kamieni. Jeden z nich zaginął w trakcie remontu drogi w ostatnich latach.</p>
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Brak informacji.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Między Lipnicą i Otorowem (na pograniczu dwóch wsi) rośnie samotna, potężna sosna, (jak tylko ludzie pamiętają), to ona sobie rosła. Pomnik przyrody.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.

Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne	
1.	<p>św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)</p> <p>Jest to zabawa – balik w świetlicy wiejskiej, dla młodzieży szkolnej i dzieci. Nie pamięta, aby wróżby te odbywały się w domu. Leją wosk na wodę, ale nie potrafią odczytać znaczenia zwyczaju ani wytłumaczyć sobie kształtów. Ustawiają także buty, wyciągają karteczki. Nie pamięta, aby był obchodzony dzień św. Katarzyny.</p>
2.	<p>św. Marcina/11 listopada</p> <p>Solenizanci obchodzą swoje imieniny Marcina. Niektórzy na dzień ten pieką rogale z makiem (nie jest to biały mak) albo z marmoladą. Często ludzie kupują w cukierni gotowe rogale.</p> <p>11 listopada jest również świętem narodowym – rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 roku.</p>
3.	<p>Adwent</p> <p>Adwent to czas przed Bożym Narodzeniem. Dzieci chodzą z „lampionami” na roraty. Także i starsi. Nie jest to tak powszechne, jak dawniej. Nie urządza się zabaw ani wesel, czy dyskotek.</p>
4.	<p>św. Mikołaja (Mikołajki)</p> <p>Święty Mikołaj przynosi dzieciom słodycze, które wkłada się do butów. Buty muszą być czyste, a dzieci grzeczne.</p>
5.	<p>Wigilia</p> <p>Na Święta Bożego Narodzenia mówi się także Gwiazdka. Do kolacji wigilijnej siadamy ok. 17.00-18.00, gdy „pojawi się pierwsza gwiazdka na niebie” (no gdy można ją zobaczyć a nie zawsze tak jest). Tak rodzice mówili. Pod biały obrus kładzie się sianko. Pamięta, że ojciec po Wieczery Wigilijnej zanosił bydłu opłatek, jako że było one obecne przy Narodzeniu Pana Jezusa. Jakoś ten zwyczaj został zapomniany. Na początku</p>

		<p>przed kolacją wigilijną dzielimy się opłatkiem. Na stole pojawia się zawsze puste nakrycie, dla osoby która może przybyć na „wigilię”. Nie wolno nikomu w ten dzień odmówić gościny.</p> <p>Zawsze na kolację wigilijną przygotowywane są w moim domu 2 zupy: zupa rybna z „łebków od karpia” i barszcz czerwony z buraków czerwonych z uszkami.</p> <p>Konieczne muszą być śledzie w śmietanie, a także karp pieczony; kapusta kiszona z grzybami, pierogi z kapustą i grzybami.</p> <p>Kompot z suszonych owoców, jabłek, śliwek, gruszek.</p> <p>Obowiązkowe są „makielki” – makaron z makiem i bakaliami</p> <p>Ciasta: piernik, zawijane makowce: ciasto świąteczne z bakaliami, ciasto drożdżowe; sernik.</p> <p>Choinka – zawsze w moim rodzinnym domu oraz gdy się ożeniłem było żywe drzewko ze świerku. Choinka była ubierana dzień przed wigilią, a czasami nawet w samą wigilię; Jeszcze w latach 70. 80. XX wieku, gdy nie można było kupić ozdób choinkowych, tak samo wcześniej, robiliśmy łańcuchy z kolorowego papieru, słomy, bibulek; na choinkę wieszało się także bombki, cukierki, orzechy, małe pierniczki i jabłka.</p> <p>Obowiązkowo chodzą na Pasterkę, do kościoła w Otorowie</p> <p>Prezenty, po kolacji zawsze przynosił i przynosi Gwiazdor. Z reguły ktoś przebierał ze sąsiadów. Ja też bywałem Gwiazdorem, zwłaszcza na „choinkach” szkolnych.</p> <p>Dzieci też mają w szkole zabawę w karnawale.</p>
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	Przede wszystkim święta spędza się rodzinnie, zawsze są odwiedziny, albo się gości przyjmuje, albo jedzie się w gości, ale to już raczej w drugie święto.

7.	Sylwester/Nowy Rok	<p>Odbywa się zabaw w świetlicy, także inne zabawy w karnawale. Dawniej było to częstsze. Teraz ludzie raczej spędzają w mniejszym gronie znajomych, rodziny. W ostatnich latach „modne” stało się strzelanie petard, fajerwerków. W zimie zawsze jest więcej czasu, aby się spotykać i bawić.</p> <p>Na sylwestra nadal utrzymują się psoty, tzn. „wystawianie z zawiasów furtek, bram oraz wynoszenie ich w inne miejsca. Jak byłem młodszy, to też robiłem takie żarty i psoty. Czasami wkładano je na dachy domów. Nikt się o to nie obrażał. Z tego tytułu było dużo śmiechu i oczywiście poszukiwania. Obecnie dzieje się to jednakże w coraz bardziej ograniczonym zakresie, bo i bramy solidniejsze i nie da się ich tak łatwo zdemontować.</p>
8.	Trzech Króli	<p>Święto w kościele, święci się kredę kadzidło i mirrę. No bo to Trzej Królowie przynieśli jako dary do żłóbka. Przyniesioną Kredą, wypisuje się na drzwiach mieszkania, tych wejściowych (od wnętrza) imiona Trzech Króli: Kacpra, Melchiora i Baltazara oraz inicjały Nowego Roku.</p>
9.	Kolędnicy	<p>We wsi oraz w okolicy znana jest nadal, chociaż jest tego coraz mniej tradycja chodzenia kolędników, od Wigilii po Nowy Rok. W ostatnim czasie chodzą przeważnie chłopcy (gdzieś do 15 lat) przebrani za Króla Heroda, Diabła, Anioła, Śmierć z kosą. Niosą Gwiazdę Betlejemską i chodzą od domu do domu i śpiewają kolędy. Dostają za pieniążki, ciastka czy cukierki.</p>
10.	MB Gromnicznej	<p>Do Gromnicznej stoją choinki w kościele. Tego dnia święci się w kościele świece, które niektórzy ludzie zapalają w czasie silnej burzy. Chyba stąd nazwa tego święta – MB Gromniczna. Zapalona gromnica miała chronić dom, gospodarstwo od uderzenia pioruna. Świecę tę zapala się, gdy ktoś umiera w domu albo jest ciężko chory.</p>

11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	<p>W karnawale organizowano dawniej zabawy, praktycznie co sobota. Panie z Koła Gospodyń przygotowywały jedzenie. Ludziom bardziej się chciało niż obecnie. Teraz raczej to ma formę dyskotek dla młodzieży.</p> <p>Kobiety po domach spotykały się przy „darciu pierza” (lata 70. 80. XX wieku), były różne psoty i zabawy. Ja jako dziecko chodziłem podglądać i robić różne psikusy. Oj często było bardzo wesoło. Pieczono także pączki, chruściki. Pączki pieczono obowiązkowo na ostatni czwartek karnawału i chyba dlatego dzień ten nazywano „Tłusty czwartek”. Na ostatnie przed Popielcem dni karnawału, czyli „ostatki” również była zabawa: pieczono pączki, gotowano golonki, bigos. Była kielbasa i trochę „gorzałki”. Na „podkoziółek” trzeba było się wytańczyć, bo od Środy Popielcowej zaczynał się Wielki Post.</p>
12.	Topienie Marzanny	<p>Obecnie zwyczaj funkcjonujący wyłącznie w kontekście szkolnym. Jako że dzieci ze Śmiłowa chodzą do szkoły w Szamotułach, topią „Marzannę” w rzece Samie. Zwyczaj ten miał wypędzić zimę. W latach 50. 60. XX wieku topiono marzannę we wsi, w Strudze Kluczewskiej (Rowie Kluczewskim), płynącej na południowym skraju wsi.</p>
13.	Środa Popielcowa	<p>Tego dnia zaczyna się Wielki Post. Ksiądz w kościele posypuje głowy popiołem. Nie je się także potraw mięsnych. Obowiązuje ścisły post podobnie jak w Wielki Piątek. Jemy do dziś ziemniaki okraszone olejem rydzowym, lnianym, czy rzepakowym, bądź „gzik” (biały twarożek z cebulką) i pyrami. Często również takie jedzenie spożywane jest w domu w inne piątki całego roku. Czasem jemy także plyndze, czyli placki ziemniaczane, polewki oraz różnego rodzaju ryby.</p>
14.	Śródpoście	<p>W okresie Wielkiego Postu ludzie często chcą wypełnić pewne przyrzeczenia i np. nie palić papierosów, pić alkoholu itp.</p>

15.	Niedziela Palmowa	Z palmami idzie się do kościoła. Palmy robi się z bazi, kwiatów, zielonych gałązek brzozy, gryczpanu. Po poświęceniu zabiera się do domu i przechowuje przez cały rok. Potem palmę pali się w piecu, gdyż święconego się nie wyrzuca.
16.	Triduum Paschalne	To są ostatnie trzy dni przed Wielkanocą, od Wielkiego Czwartku do Wielkiej Soboty. Przede wszystkim ma to wymiar kościelny. W Wielki Piątek adoracja Pana Jezusa złożonego w grobie. W domu odbywa się wielkie sprzątanie obejścia.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka) /Niedziela Wielkanocna	<p>W latach 60. XX wieku święcenie pokarmów odbywało się w świetlicy. Ksiądz święcił wszystkie koszyczki. Później ze święconym zaczęli zbierać się mieszkańcy we wsi koło Figury Matki Bożej. W przeszłości wkładano do koszyków prawie całe świąteczne jedzenie. Obecnie są to ilości symboliczne. Do koszyczka wkładana jest szynka, różne kiełbasy, w tym obowiązkowo biała parzona, baranek z masła z chorągiewką, kawałek ciasta, mazurek, no i jajka, sól i pieprz, chleb. Jaja malowane w cebuli, buraczkach.</p> <p>Rezurekcja, czyli pierwsza, najbardziej uroczysta Msza św. w Wielkanoc była zawsze rano, o godz. 6.00. Teraz na skutek zmian wprowadzonych przez kościół odprawia się w Wielką Sobotę, wieczorem. Bardziej podobało się ludziom, gdy rezurekcja była rano. Znany był tak zwyczaj we wsi, „aby po rezurekcji jechać końmi (bryczkami) ... jak najszybciej do domu. Ten kto pierwszy dotrze do domu, ten będzie miał lepsze plony”. Nadal ludzie się w to bawią, chociaż z przymrużeniem oka.</p> <p>Śniadanie Wielkanocne rozpoczyna się od dzielenia się jajkiem i święconym oraz składaniem życzeń. Na śniadanie przygotowuje się żurek, jajka, szynkę gotowaną w całości z kością, szynkę wędzoną parzoną i szynkę wędzoną surową, kiełbasę białą, polską, schab pieczony, sałatkę warzywną, sos tatarski. Na Wielkanoc zawsze było mnóstwo wędlin i innych</p>

		<p>smakowitych szynek. Nawet jak było biednie, to na te święta zarzynano „wieprza” i przerabiano go. Ciasta: serniki, baby drożdżowe i piaskowe, mazurki; torty. Na Wielkanoc przygotowuje się także w moim domu pasztety z dziczyzny i z wieprzowiny, bigos.</p> <p>Dzieciom „Zajac” przynosi słodycze. Robi (-ło) się gniazdka w ogrodzie, na podwórku i wkłada się do nich słodycze.</p>
18.	Poniedziałek Wielkanocny	Nazywa się od zwyczaju oblewania wodą „lanym poniedziałkiem”. Oblewanie współcześnie ma raczej symboliczny wymiar. Dawniej to oblewano się wodą solidnie i nie zważano na temperaturę, która była w czasie świąt.
19.	Zielone Świątki	W ostatnich latach zanika zwyczaj zdobienia (majenia) domów tatarakiem. Robią to nieliczni we wsi. Jeszcze w latach 70. i 80. XX wieku był to zwyczaj powszechny.
20.	Boże Ciało	W Szamotułach na Boże Ciało odbywa się jedna procesja, mimo że są dwie parafie. Na rynku przygotowywane są 4 ołtarze. Do dziś przynosi się zielone, brzozone gałązki z ołtarza i wkłada w warzywnik. Ludzie wierzyli, że przyniesie to dobre plony oraz że nie będzie szkodników. Chociaż nie wszyscy uświadamiają sobie znaczenie tego zwyczaju. Robią tak, ponieważ tak czynili ich rodzice czy dziadkowie. Dziewczynki ubrane w strój szamotulski chodzą sypać kwiatki w czasie procesji. Na koniec oktawy przygotowywano wianuszki z ziół. Ale w zasadzie, już tego zwyczaju nie ma i ludzie o tym nie pamiętają.
21.	św. Jana	Nie było zwyczaju obchodzenia tego święta ani puszczania wianków. W latach młodości puszczano je na Strudze Kluczewskiej. Informator nie pamięta również tego zwyczaju z miejsca urodzenia, czyli Szczepankowa.

22.	MB Zielnej	Na dzień 15 sierpnia idzie się z warzywami, kwiatami, ziołami (zbieranymi w dużej mierze na łące) do kościoła, aby podziękować Matce Boskiej za zebrane plony, za opiekę i błogosławieństwo. Bo dawniej z reguły do tej pory kończono żniwa (teraz to różnie wygląda). Powrócono do święta, jako dnia wolnego, przez długie lata było to tylko święto kościelne, Wniebowzięcia NMP.
23.	MB Siewnej	Nie pamięta zwyczaju używania do siewu święconego ziarna ani święcenia wodą ziarna przed siewem.
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	Zapala się znicze i sprząta groby na Dzień Wszystkich Świętych oraz na Dzień Zaduszny, czyli Zaduszki (2 listopada).
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	Do początku lat 60. XX wieku kobiety rodziły w domach. Pomagały im akuszerki. Później kobiety zaczęły jeździć do porodu, do szpitala, przeważnie do Szamotuł. Kobieta w ciąży musiała uważać, ale generalnie kobiety normalnie musiały pracować. Dawniej (jeszcze na pocz. lat 60. XX wieku) kobiety kilka tygodni po porodzie chodziły „do wyvodu”, tzn. do poświęcenia w kościele. Chrzest odbywał się szybko, gdy dziecko było kilkutygodniowe. Teraz to bywa bardzo różnie. Rodzicami chrzestnymi byli ludzie starsi, dziadkowie, którzy sami (bez rodziców) zanosili dziecko do chrztu, do kościoła. Teraz wybiera się na rodziców chrzestnych ludzi młodych, najczęściej z najbliższej rodziny. Od początku życia dziecka towarzyszyła gromnica. No a potem był obiad w domu, raczej skromny, nie tak jak jest obecnie. Dziecko miało w wózku włożony medalik z Matką Boską oraz zawiązywano również czerwoną wstążeczkę, „..” aby nikt dziecka nie zauroczył i aby

		<p>dziecko nie chorowało”. Nadal tak ludzie czynią. Gdy dziecko skończy roczek to ma do wyboru położone przedmioty na stole; książkę, różaniec, pieniążek, kieliszek. Zależnie, jaki przedmiot dziecko wybierze, wróży się co do przyszłości dziecka.</p>
2.	Ślub i wesele	<p>Dawniej, czasem i teraz, istniała instytucja swata, czyli osoby, która „kojarzyła małżeństwa”. Bo dawniej, jak ktoś był bogatym gospodarzem, to szukał sobie również „majątnej kandydatki na żonę”. Czasami teraz też tak jest. Ale obecnie najczęściej młodzi sami szukają sobie partnerów. Kawaler szedł ze swatem, obecnie sam prosi o rękę do jej rodziców. Jakiś czas przed weselem odbywały się zaręczyny, było umawianie co do wesela pomiędzy rodzicami. Dawniej wesela były w domu panny młodej, albo na świetlicy we wsi, teraz to raczej w lokalach (od 20-30 lat).</p> <p>Znany jest zwyczaj tłuczenia przed domem panny młodej szkła, butelek, na szczęście, nazywany „porteram”. Obecnie ma to miejsce tydzień przed weselem, dawniej odbywało się dzień przed weselem. No i trzeba było poczęstować przybyłych plackiem i wódką. Po II wojnie najpierw był ślub cywilny, w tygodniu. Ludzie szli do Urzędu, bez żadnych ceremonii, tylko ze świadkami. Czasami ślub kościelny – wesele odbywały się w tygodniu (w środy) oraz w soboty.</p> <p>Młodych przybyłych z kościoła wita się chlebem i solą. Wracających z kościoła zatrzymuje się bramami po drodze ... aby dalej przejechać, młodzi muszą wykupić się wódką (jak dorośli zatrzymywali), albo pieniążkami (jak dzieci). Jak wracano dawniej bryczkami z kościoła, byli zatrzymywani w kilku miejscach. Teraz jest to skromniejsze i rzadsze.</p> <p>Po ślubie młoda para jechała do fotografa, aby wykonać zdjęcie pamiątkowe.</p> <p>W Śmiłowie, częstuje się wszystkich mieszkańców wsi z okazji wesela plackiem drożdżowym. Bo przecież wszyscy powinni</p>

		<p>się cieszyć w dniu wesela. W trakcie wesela odczytywane są telegramy i życzenia od wszystkich gości weselnych.</p> <p>Dawniej na weselach družba, czyli świadek chodził z kieliszkiem i częstował wódką. A drugi szedł za nim z wiadrem z wodą, aby można było kieliszek opłukać. Bo wszyscy pili z jednego kieliszka. Oczepiny panny młodej odbywały się o godz. 24.00, były też podziękowania dla rodziców. Dnia następnego były poprawiny. Do tańca przygrywała kapela. Grali na akordeonie, skrzypcach, trąbce, perkusji.</p>
3.	Śmierć i pogrzeb	<p>Jeszcze w latach 80. XX wieku ciało zmarłego przechowywano, z reguły przez 3 dni, do czasu pogrzebu w domu. Ubranego zmarłego kładziono na piasku przykrytym prześcieradłem. Piasek miał powodować studzenie ciała nieboszczyka. W dzień pogrzebu zmarły wkładany był do trumny. Każdego wieczoru, przed pogrzebem zbierano się w domu, by odmawiać różaniec za duszę zmarłego mieszkańca wsi. Do dziś zbierane są pieniądze na wieniec od mieszkańców wsi, drugi od sąsiadów, czasem także od Koła Gospodyń, jak umrze członkini. Zbierane są także pieniążki na Msze św.. Zmarłego z domu wynoszono nogami do przodu. Wcześniej rodzina żegnała się ze zmarłym. Ksiądz czekał na kondukt, blisko granicy parafii, trumna wieziona była konnym karawanem. Obecnie ciała zmarłych do czasu pogrzebu przechowywane są albo w kostnicach przyszpitalnych albo na cmentarzu, zależy, gdzie kto umrze, w szpitalu, czy w domu.</p>
4.	Inne zjawiska	Brak informacji.
	Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa	Brak informacji.

Tradycje kulinarne, w tym:
produkt regionalny i
lokalny, potrawy
święteczne, przepisy

Olej rydzowy wytwarzany z lnianki, tłoczony na zimno ma oznaczenie europejskie: **GWARANTOWANA TRADYCYJNA SPECJALNOŚĆ** – od czerwca 2009 roku. Firma SEMCO wytwarza także olej rzepakowy, z pestek dyni, lniany, które znajdują się na Krajowej Liście Produktów Tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Nasiona lnianki po oczyszczeniu poddaje się płatkowaniu na 4-walcowej maszynie, przenosi się je do podgrzewacza i ogrzewa do 35°C, następnie układa w tłoczni warstwami i tłoczy pod ciśnieniem 300 Atm. w prasie hydraulicznej. Pozyskany olej sedymentuje się przez 7-14 dni, następnie olej rozlewa się do butelek i etykietuje.

Prasy do wyciskania pochodzą z XIX wieku i zakupione zostały w Ślesinie. Również tam zakupiono płotkarkę do nasion i podgrzewacz (do 38°C)

- na bazie na nowo produkowanego oleju rydzowego powrócono do starych przepisów. Olej tłoczony był w przeszłości powszechnie w okolicy Szamotuł od pokoleń.

- 1) Śledzie z cebulką, ogórkiem kwaszonym i olejem rydzowym
- 2) Cebulka z olejem rydzowym i gotowanymi ziemniakami
- 3) Cebulka z olejem rydzowym

W moim domu rodzinnym pieczemy też; placki ziemniaczane, czyli plynidze, jemy gzika i pyry w mundurkach (często), polewki, czerninę z kaczki itp.

Do lat 60. XX wieku znajdował się w domu piec chlebowy, w którym wypiekany był chleb. Później został rozebrany, pozostała tylko łopata do wkładania chleba do pieca. Przez jakiś czas pieczono jeszcze chleb w tzw. „angielce” – kuchence opalanej węglem, inaczej mówiąc „we framudze”.

III. Tradycje rękodzielnicze		
	Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych	Panie z Koła Gospodyń robią wieńce dożynkowe, zarówno do kościoła, jak na dożynki wiejskie, jak i gminne czy powiatowe. Szczególnie wyróżnia się swoimi talentami obecna przewodnicząca KGW (SZ_SM_004). Ja też otrzymywałem takie wieńce dożynkowe w nagrodę.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	W centrum wsi jest kościół; przy nim znajduje się pomnik poświęcony poległym w czasie II wojny światowej Naprzeciwko domu (gospodarstwa) informatorki SZ_SM_004 stoi, po północnej stronie drogi z Szamotuł metalowy krzyż, również postawiony jako wotum dziękczynne przez jej dziadka, po szczęśliwym powrocie z wysiedlenia po wojnie do domu wszystkich z rodziny.
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak informacji.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak informacji.
4.	Miejsca kultu religijnego	W Kolegiacie w Szamotułach znajduje się cudowny Obraz Matki Bożej „Pani Szamotuł”. Odpust jest w sierpniu, w ostatnim tygodniu. Przed nim trwa całotygodniowa nowenna. Nowenny do MB odbywają się również raz w tygodniu, we wtorki. Jeździmy też czasem sami do Częstochowy. Są też organizowane pielgrzymki przez parafię do Lichenia, Częstochowy czy Rokitna, Gostynia, a także autokarowe poza granice kraju.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	Chodzą piesze pielgrzymki (50 – 60 osób) do Biezdrowa (29 km), na 14 września, dzień Podwyższenia Krzyża Świętego. Do Szamotuł – samodzielnie. Lubasz – dzieci komunijne.

		Rokitno – z Koła Gospodyń, Częstochowa, zagraniczne.
6.	Lokalne odpusty	W Otorowie Jest obraz Matki Bożej – odpust 15 sierpnia; Odpust w Biezdrowie – 14 września. W Szamotułach jest też odpust na Św. Stanisława – 8 maja.
V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie		
1.	Dożynki	<p>Z reguły odbywają się na początku września. Dawniej dożynki odbywały się w każdej wsi. Z opowiadań ojca żony pamięta, że przed II wojną dożynki odbywały się w majątku. Od kilkunastu lat odbywają się dożynki gminne. W ubiegłym roku, były w Szamotułach dożynki powiatowe. Dożynki gminne co roku odbywają się w innej wsi sołeckiej. Najpierw odprawiana jest dziękczynna Msza Św. Wybierany jest starosta i staroscina dożynek, z reguły z tych najlepszych gospodarzy. Każda wieś przygotowuje odrębne wieńce dożynkowe. Pieczony jest duży chleb, jako znak, że żniwa zostały zakończone. Za zasługi w pracy społecznej, a także za osiągnięcia zawodowe wręczane są wieńce poszczególnym gospodarzom. W organizację dożynek włączają się władze Gminy, Kółko Rolnicze, Koła Gospodyń, szkoły, zespoły artystyczne. Z reguły w obchody dożynkowe włącza się zespół folklorystyczny „Szamotuły”, zwłaszcza te powiatowe. Zawsze jest korowód wieńców, maszyn rolniczych, zwierząt, itp. Różne występy artystyczne, konkursy, jedzenie, kielbasy, bigos, itd., a na zakończenie jest zabawa. Na dożynkach zawsze jest wesoło, chociaż dawniej było to rzeczywiście wielkie święto całej wsi, wszystkich gospodarzy. Teraz we wsi gospodarzy coraz mniej.</p> <p>Co roku odbywają się również dożynki w kościele. I tam też przygotowuje się wieńce dożynkowe.</p>
2.	Dni gminy/wsi	Brak informacji.
3.	Lokalne festyny	Festyn Rodzinny – w połowie sierpnia, odbywa się w Szamotułach.

4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	Koło Gospodyń Wiejskich organizuje różne spotkania, np. wspólną wigilię, Dzień Kobiet.
----	---	--